

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 23 • год. ХСVII • 7 декември 2018 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

ЗАЩО ТАЗИ РАНА НЕ ЗАРАСТВА, А ПРОДЪЛЖАВА ДА КЪРВИ

Разговор на Елена Алекова с Тодор Коруев, главен редактор на в. „Тракия“

– Проблемът за българите мохамедани е рана за отечеството ни, която все не зараства – ту се затвори, ту пак започне да кърви. Само за последните 20 – 25 години сме свидетели на няколко отродителни вълни спрямо тях. Защо е така? Имаш ли отговор, след като следиш отблизо процесите и не си безучастен към проблема?

– Ти улучи най-точно приказката: това е рана, която все не зараства – ту се затваря, ту пак започва да кърви. Не зараства и кърви, защото има сили, които никак, ама никак, не искат тя да се затвори, напротив ще им се все да кърви, да гнои и никога да не зарасне, и още повече – не искат да се забрави. Първом сред тия, които подхранват тая рана, са политиките, които си играят с това бедно и изстрадано планинско население. Заради тесни партийни интереси и предизборни боричкания, заради някакви идеологически калъпи, заради временни външнополитически ползи. Христоматиев пример: за да спечели изборите през 1914 г. Васил Радославов върна към исляма покръстените българи мохамедани от Западна Тракия. И сделката с турските имена докара погромджиите на власт. Николай Хайтов нарече „разкръстването“ на Родопите най-голямата политическа грешка в българската история след подялбата на Българското царство между Иван Шишман и Иван Страцимир. Историкът Стайко Трифо-

нов писа: „Поставено е началото на една опасна спирала. Периодично се сменят турско-арабските имена на българите мохамедани с български. След това отново се връщат турските имена и така до наши дни“.

След 9 септември 1944 г. новата власт от политическо късогледство и криворазбран интернационализъм не само направи крачка назад – принуждавайки възродените „помаци“ (поставям тази дума в кавички, защото тя е омразна за днешните потомци на някога ислямизирани българи) да се „обезбългарят“, но извърши престъпление, като обяви Дружба „Родина“ за фашистка и подложи на гонения и преследвания дейците на сватото и честно възродително движение, родило се сред самите българи мохамедани – без натиск и принуда. И това добро дело „на ползу роду“ не остана ненаказано. През 1974 – 1976 г. бе извършено масово побългаряване на турско-арабските имена сред българите мохамедани. Вярно имаше и неразбиране и отпор от заблудени и фанатизирани елементи, поощрявани от имами и туркофили, имаше и „милиционерска намеса“, но мнозинството българи мохамедани приеха с облекчение и като избавление българските си имена и бързо забравиха турските. Обаче живковият „възродителен процес“ от 1984 г. сред турскоезичното население отново обърна колата, за да се говори днес, че ако има нещо общо между помациите и турците, то е „вярата“, но и „възродителният процес“.

Удари часът на демокрацията и от Народното събрание чухме един възторжен глас с тон на избавител: „Връщаме ви имената!“. Какво върнаха: без -ов, -ев, -ова, -ева във фамилиите, както беше преди. А някои българи мохамедани се сдобиха за първи път с турско-арабски имена, тъй като носеха българско име още от рождението си.

От притискане до стената и разпра-

ва със сила до кокетирание и притворна ласка – в такава широка амплитуда се движеше отношението на българските управници към българите мохамедани през десетилетията.

– Ти винаги си вземал страната на защитниците на истината, когато определени люде са се опитвали да фалшифицират истината – и в исторически план (нямамо насилствено помохамеданчване в Родопите и т.н.), и в нашето съвремие (българите, изповядващи исляма, били отделен – „помашки“ – етнос, нямащ нищо общо с българите, и т.н.). Кому е притрябвал целият този цирк, всичкото това преименяване и изопачаване, в което, откъдето и да го погледнеш, няма и капчица здрав смисъл?

– Истината е открита пред нас като разтворена книга, като ясно слънце е, но все ще се намери някой, който да я засенчва, да я помрачава, та ако може дори да ѝ отнеме светлината. Ще познаете истината и истината ще ви направи свободни, четем в Евангелието на Йоан. Тия, които изопачават истината, отричат я, фалшифицират я, спекулират с нея, доукрасяват я с измислици, крадат историята и я препрочитат свойски, не са свободни. Те играят по чужда свирка, трансмисии са на чужда воля, целуват чужди кунки. И се превръщат в отродители, проводници на антибългарското, хулители на националната ни идентичност, дори в оплаквачки по Османската империя.

Но да продължим със силите, които ровят с мръсни пръсти в кървящата рана, за която говорим...

Движението за права и свободи като откровена етнорелигиозна (ще добавя – и противоконституционна) партия се възползва от религиозните чувства на българите мохамедани и се опитва да изгради у тях турско самосъзнание. И не скрива намерението си да създаде единна етноюсюлманска общност чрез привличането на българите мохамедани. За жалост, има и резултати: в едно от преброяванията в селата от поречието на река Места 28 хиляди българи с мохамеданска вяра се писаха турци. Откъде се пръкнаха турци в Якоруда, след като до 1989 г. там нямаше нито един? Да припомним ли реакцията на ДПС по предложението освободителят на Кърджали ген. Васил Делов да бъде удостоен посмъртно за почетен гражданин на града? Как да загърбим и хулните думи на Ахмед Доган и на Лютви Местан за Балканската война, с които те отрекоха освободителния ѝ характер.

Продължава на 3-а стр.

ДО КРАЯ НА АБОНАМЕНТНАТА КАМПАНИЯ ОСТАВАТ БРОЕНИ ДНИ.

Абонирайте ли се за вашия вестник „ТРАКИЯ“?

ПОЧИТ КЪМ ЕКЗАРХ АНТИМ ПЪРВИ

Навършват се 130 години от кончината на екзарх Антим Първи. По този повод на паметника на първия български екзарх в столицата бяха положени венци и цветя. В церемонията участваха членове на Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България, на тракийското дружество в София, на Инициативата „Завръщане към корените“ и „По обратния път на дедите ни“ ученици от 129-то основно училище „Антим Първи“.

ТЪРЖЕСТВА В КАЗАНЛЪК С ПРАЗНИЧЕН КОНЦЕРТ

На 24 ноември т.г. тракийското движение от кийци в Казанлък честваха 85-ата годишнина на Тракийския женски съюз при Съюза на тракийските дружества в България и 50 години фолклорна група „Тракия“.

На тържеството присъстваха председателят на СТДБ Красимир Преманов, заместник-председателят на Централното ръководство на СТДБ Михаил Вълв – председател на дружеството в Ямбол, членът на Централното ръководство Цанко Александров – съпредседател на Тракийския младежки съюз при СТДБ и председател на старозагорското дружество, съпредседателката на Тракийския женски съюз Ваня Мечева, потомци на тракийски бежанци, активисти на тракийското движение от страната. Тържественото честване бе открито от фолклорна група „Тракия“ с изпълнение на тракийския химн „Ясен месец“. Встъпително слово и кратък доклад за дейността на ТЖС и за неговата секция при тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ в Казанлък произнесе София Парнарова – председател на дружество. Председателят на СТДБ Красимир Преманов приветства жените тракийки като акцентира на тяхната роля за развитието на тракийското движение и припомни делото на Мара Михайлова и Петра Мечева – едната създаде, а другата възстанови Тракийския женски съюз.

Продължава на 2-а стр.

В БУРГАС – ПАНИХИДА И ИЗЛОЖБА В ПАМЕТ НА ЕКЗАРХ АНТИМ I

Тракийско дружество „Странджа“ отбеляза 130-годишнината от кончината на Екзарх Антим I. Паметта на първия български екзарх беше почетена с богослужение в храм „Света Богородица“, Бургас и с възпоменателна изложба в Етнографски музей. Събрали се тракийци бяха

приветствани от председателя на тракийското дружество „Странджа“ Стефан Колев и Милен Николов, директор на Регионален историческия

музей. Николов подари на председателя на дружеството специалното издание на „Българските бежанци в Бургас и региона 1878–1945“ – сборник с документи, доклади и разкази на тракийски бежанци. На събитието присъстваха представители от всички 15 секции, образувани към тракийско дружество „Странджа“, както и представители на Съюза на тракийските дружества в България. В приветственото си слово Стефан Колев отбеляза: „Водени сме от една кауза – да запазим тракийската памет, да предадем на нашите потомци наследството на тракийските българи, запазено с цената на много болка и сълзи“. Експозицията в Етнографския музей е подредена с помощта на Иванка Делева, главен уредник на Регионален исторически музей.

Изложбата е уредена от тракийско дружество „Странджа“, Етнографския музей и с помощта на Тракийския университет и съдействието на Съюза на тракийските дружества в България. В продължение на две седмици се издириха материали, даже някои от тях не са виждали бял свят. Има и нова информация за живота на екзарха. Сериозен труд се свърши по организацията и се надявам с това да сме допринесли да покажем по-цялостно живота му“, каза Стефан Колев.

ПРАЗНЕНСТВО ЗА ЖЕНИТЕ В ТЪРГОВИЩЕ

КАТЯ ХРИСТОВА

Тракийският женски съюз удостои с плакети пет дами от Търговище за приноса им при утвърждаването на каузата на тракийските бежанци. Почетните отличия бяха връчени на Стойка Теодосиева, Янка Димитрова, Ирина Стоянова, Станка Тодорова и Пенка Милева, по повод 85-ата годишнина от учредяването на Тракийския женски съюз. Със съдействието на специалистите от Регионалния исторически музей бяха подготвени материали за тези – най-дейни тракийки. Тези материали бяха публикувани в „Търговишки НОВИНИ“, в рубриката „85 години Тракийски женски съюз“.

Юбилейната годишнина бе тържественото отбелязана в Клуба на тракийците от региона „Капитан Петко войвода“. Тук повече от 50 от най-активните тракийки си бяха дали среща, за да си припомнят миналото, но и да очертаят планове за бъдните дни. Председателят на Търговищкото дружество „Стоян Мавродиев“ Нели Ташева върна присъстващите назад в годините с легендата за чаровната, трудолюбива и талантлива жена-тракийка. От своя страна пък Светослава Русева, която е председа-

тел на Контролния съвет на дружеството, направи кратък исторически преглед, в който разказа за тракийките, оставили най-ярък отпечатък в исторически план. Любопитно за всички бе представянето на Мара Михайлова – журналистка, краеведка и етнографка – дамата, иницирала създаването на Тракийския женски съюз.

В празничния ден бяха отличени още пет търговищенки, работили за популяризирането на тракийското наследство. Грамотите бяха връчени на Руска Георгиева, Мария Райчева, Пенка Пенева, Мария Йовчева и Дечка Алексиева. С думи на дълбоко уважение ръководството на дружеството говори за още десетки тракийки, живели с горчивите спомени, но и с мечти за бъдещето.

Тракийското дружество „Стоян Мавродиев“ прие 30 нови членове – потомци на тракийски българи. С музикални етюди присъстващите бяха поздравени от талантливи възпитанички на балетна формация „Търговище“, с ръководители Мариам Макарян и Севдалина Стойчева. А ПФА „Мизия“ изпълни залата с жар и много добро настроение.

На стр. 5 разказваме подробно за тракийките от Търговище.

ТЪРЖЕСТВА В КАЗАНЛЪК...

Продължение от 1-а стр.

В словото си той постави специален акцент на дейността на Тракийския женски съюз, Тракийския младежки съюз, Тракийския научен институт, вестник „Тракия“ и сайта на Съюза и мястото им в тракийската организация като цяло. Председателят на Съюза припомни борбата, която води организацията за търсенето на историческа справедливост по отношение на тракийските имоти и подчерта, че решаването на проблема за обезщетението на тракийските бежанци е отговорност на държавата.

Приветствени слова произнесоха Ив. Иванова от името на община Казанлък, Цанко Атанасов

от името на Регионалния съвет и Ваня Мечева от името на ТЖС при СТДБ.

За активна дейност в полза на тракийската кауза Ваня Мечева награди с плакет фолклорна група „Тракия“ и Костадинка Димитрова – дългогодишен председател на Казанлъшкото тракийско дружество и член на Върховния комитет на СТДБ. Изявени тракийки получиха почетни грамоти за дейността си, посветена на тракийското движение.

Тържественото честване продължи с празничен концерт, в който взеха участие известни тракийски изпълнители, фолклорни групи от завод „Арсенал“, от Копринка и с. Енина. Концертът завърши с прекрасните изпълнения на тракийския славей на Странджа Калинка Згурова.

ЗАЩО ТАЗИ РАНА НЕ ЗАРАСТВА, А ПРОДЪЛЖАВА...

Продължава от 1-а стр.

ДОСТ не пада по-долу от ДПС, не може да скрие топлатата си връзка с Турция. Няколко опита да се създаде помашка партия не успяха, но това само увеличи апетита на ДПС и ДОСТ да се разпореждат господарски в районите с българи мохамедани, както и усърдно да работят за ислямизирането и турцизирането им. Родопска планина се превърна в разграден двор, в който шетат чалмалии, воини на исляма – фундаменталисти, те носят в поясите си не само корани, те са въоръжени и с „научна“ книжнина, която трябва да набие в главите ни, че народността не струва пукнат грош, „правата вяра“ е която омесва в едно тесто всички човещи, вярващи в Аллах от Турция и Босна, че чак до Китай. В джамии се раздава откровено антибългарска литература. Според една справка на Евростат България е на трето място след Германия и Франция по брой на джамии. Неслучайно най-страховитите джамии в новото време бяха издигнати в селища, в които има българи мохамедани – с. Чепинци, Мадан, Рудозем, с. Търън и др. На всяка керемиди... джамия – горчиво се шегува колегата Борис Данков. Турците са в ръцете на исляма, сега поискаха да „вържат“ и българите мохамедани. Да не забравяме и Турция, която се опитва майчински, нали е ана-ватан, да се грижи за мюсюлманите у нас, включително и за българите мохамедани. Към нескриваната намеса във вътрешните ни работи по време на избори, към „благотворителността“ на турското религиозно „мегаинистерство“ ДИАНАТ, към спонсорирането на мюсюлмански храмове от южната ни съседка и от приятелски ней ислямски държави, към дейността на изселническите организации (има и помашки, и общи) трябва да добавим и голямата наука, която раждат учени глави в Турция, за да докажат, че българите мохамедани са чисто и просто „родопски турци“. Или са „кумански турци“ – древно тюрско племе, загубило майчиния си език, тъй като било асимилирано от българите. Тиражират се и теории, че помашите са изповядвали исляма и преди падането на България под османско робство. Не само в Турция, но и в Гърция научната мисъл се напъва да изкара българите мохамедани какви ли не – помаци, турки, кумани, турци, траки, елини – само и само да не признае неоспоримото: че те са българи и вярата, която изповядват, не е отнела народността. И ези-

кът им е български, а „помашки език“ няма.

– **От Освобождението през 1878 г. насам са работили на родопската нива много книжовници и краеведи. В какво, най-общо, се състои смисълът на тяхното дело? Помогнаха ли техните трудове и усилия за осъзнаването на нацията ни като единно цяло – да разберат например и мохамеданите, и християните, че са братя по кръв и че не разни учени със съмнителна научна репутация и самозванци политици ще определят родството им, а от тях самите, само от тях, от тяхната воля и желание зависи да живеят като братя? Или всичкото, което са сторили предвидливите ни предци родолюбци, е напразно?**

– Вече два века книжовници – родоупци, краеведи, историци, езиковеди, етнографи, фолклористи изследват произхода, миналото и обичаите, песните и езика на помашите в Родопите и Тракия и не един и двама от българските писатели се докоснаха до различни страни от живота на българите с мохамеданска вяра. От родопските книжовници и днес може да се научи най-много какво е било и е в душата на българите мохамедани. И как различията във вярата са използвани от османските власти, а и по-сетне нашите управници са противопоставяли умишлено мохамедани и християни, но братя по кръв. Родопските пишат за българите мохамедани с познаване и с любов. Мнозина от българите в другите краища на страната и днес не са наясно с т.нар. помашки въпрос. Безпросветието около тази тема е масово. Това обяснява защо понякога с късогледството си, с безтактността си и най-вече с безпросветността си сме бъркали грубо в душите на своите събратя, с които сме сукали от една и съща майчина гръд, говорим един език, пеем едни песни. Мисля си, че си заслужава да се преиздадат някои от книгите на родопските книжовници, особено на Стою Н. Шишков и сбирките с родопски фолклор.

Аз пък продължавам да изтъквам силите, които поддържат кървящата рана, която е в центъра на нашия разговор. Може да се види чудно някому – сред заподозрените е и Главното мюфтийство, което българският бюджет започва да подхранва наред с Българската православна църква. Мюфтиите работят срещу България. Само едно доказателство. Според Главното мюфтийство у нас съ-

ществува „помашки етнос“ и „помашки език“. Висшите имами преди време направиха допитване – анкета сред мюсюлманите в България, която си е чиста спекулация да се внушава на изконното българско население от Родопите, че говори някакъв измислен „помашки език“, че родопчанинът не е българин мохамеданин, а нещо друго – например „помак“. Във възможните отговори на анкетата за езици не се сочи българският, който действително говорят потомците на ислямизирани българи, а само „помашки“ редом с турски, ромски. Дори само тази позиция показва антибългарския характер на това уж социологическо проучване, в което има провокация: „Каква е причината според Вас, част от мюсюлманите да използват български имена?“ и „Коя страна приемате за Ваше отечество: България или Турция?“. Мюфтиите май са затаили до гуша в антибългарското блато. Като виждам как българските управници се загрижиха на ислямското вероизповедание, нищо чудно благодарение на бързо пълзящата ислямизация българската дъга на исляма да стане скоро факт. Още повече че след победата на Ердоган на изборите вече нищо не може да го спре в набезите му за възкресяване на османизма на Балканите.

– **От Освобождението насам в средите на българите, изповядващи ислям, неведнъж са протичали процеси на приобщаване към останалите българи, но и на разобщаване от тях. Какво би казал на съвременните млади хора, които за далечното и близкото ни минало знаят само по това, което са им разказвали или което четат в учебниците, а най-често – по това, което слушат да се коментира в обществото, а то невинаги е в съответствие с историческата правда. За събитията от 70-те години на миналия век например, когато бяха преименувани българите мохамедани, се говорят какви ли не небивалици – двама турски професори (Илкер Алп и Хюсеин Мемшиоглу) дори пишат за десетки хиляди жертви, като на тях и техните лъжи, в опитите си да обособи българите мохамедани в отделен етнос, се опира нашата професорка Евгения Иванова. Бил си съвременник на тези събития. Толкова ли страшни са били?**

– Процесът на преиме-

нуване на българите мохамедани в повечето райони премина нормално, повечето от тях бяха осъзнали, че турско-арабските имена ги разделят от българите, и поискаха доброволно да премахнат тази вече омразна другост. Но в няколко селища в Западните Родопи имаше инциденти. За тези събития разказва честно и откровено един от „възродителите“, партийният деец Петър Дюлгеров, в книгата си „Разпнати души“. А книгите на турските професори Илкер Алп и Хюсеин Мемшиоглу са събрани накуп лъжи и фалшификации. И докато Илкер Алп от Одринския университет ги прикрива зад измислени документи и свидетелства за български зверства от 1878 до 1989 г., то Хюсеин Мемшиоглу от Анкарския университет се прави на свидетел на български злодеяния над мюсюл-

ва „помашки етнос“. Еврика! И не отстъпва нито на йота от твърденията си.

– **Като стана дума за Евгения Иванова... Когато разни невежи хора се мъчат да изобретят „помашки етнос“, е разбираемо – не знаят, не разбират и нищо повече не може да се направи. А ето, Евгения Иванова или пък... има един Георги Зеленгора – за тях не можеш да кажеш, че са невежи. И докато над нелепостите на първите се смеем, то опровергаването на вторите трябва да бъде на съответната научна висота. Неколцина са тези, които аргументирано и силно се противопоставят на лъжите им – чл.-кор. Стоян Михайлов, доц. д-р Стоян Танев, доц. д-р Георги Митринов и др. Не говоря за писателите... Защо според теб османистите и историците си кротуват?**

– Тъжно, но и срамно е, че има български учени, които четат превратно историята, на право лъжат, съчиняват небивалици и това едва ли правят заради някаква модерност или заради привързаност към „чистата наука“. Те са обсебени от разазителните идеи на неолиберализма и мултикултурализма, но тази зависимост не се осъществява без инвестиции. Права си, че срещу такива като Евгения Иванова и Георги Зеленгора трябва да се дава отпор със сериозни научни аргументи. Освен изброените от теб учени има и други, като проф. Петър Петров, Стоян Райчевски, доц. Игнат Минков, доц. Ивайло Христов, доц. Лизбет Любенова, Христо Тепавичаров, Георги Кулов и краеведи и публицисти като Борис Данков, Живко Сахатчиев, Ефим Ушев и др., които разобличават псевдотеориите за произхода на българите

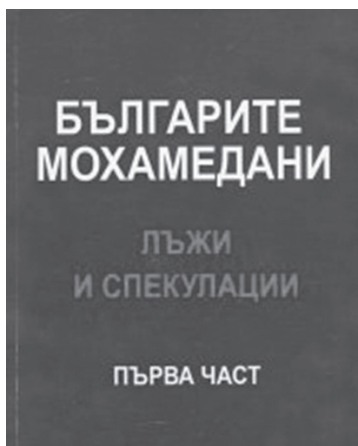
мохамедани. По често трябва да се връщаме към трудовете на Страшимир Димитров и Стайко Трифонов. За съжаление, част от османистите историци са още под влиянието на възгледа на проф. Цветана Георгиева, която отрече съществуването на насилствено помохамеданчване в Родопите, тъй като нямало документални свидетелства. Автентичността на летописи на поп Методи Драгинов – писмен паметник от XVII век от пазарджишкото село Корово за помохамеданчването на част от българите в Чепинското корито, бе оспорена от историка „ревизьор“ Илия Тодоров и някои отродители поискаха да върнат старото име на селото Корово, което днес се нарича Дра-

гиново. Разказът на Методи Драгинов отразява събитията от 1666 – 1669 година, а хрониката е съставена през 1670 г. Наистина в „История на Османската империя“, чийто автор е Ахмед Садулов, минава за български учен, не се споменава за никакви помохамеданчвания и насилия, а само за „безкомпромисна политика и действия за стабилизирани“. Твърдението на Илия Тодоров през 1984 г., че летописът на Методи Драгинов е фалшификат, дойде дошеш за поддръжниците на денационализацията на българите мохамедани, за мълчаливите съгласатели с разни теории за „помашки език“, „помашко малцинство“ и „помашка народност“. Но ето че списание Rhodopica публикува статия на Елена Грозданова и Стефан Андреев, която отхвърли всички съмнения и несъгласия на Илия Тодоров и затвори устата на Махмел Кийл, автор на студията „Краят на поп Методи Драгинов“, който усърдно се занимаваше с омаскаряването и дискредитирането на поп Методи Драгинов. Така се воюва днес от истинските учени и за Беловската хроника, в която четем: „Кога се чепинци изтурчили, тогава по планини, по Гюмюрчинско (Гюмюрджинско), по Филибийско 74 се потурчили...“.

Разбира се, либерастващите учени, чалга историците и политици са тези, които предизвикват от време на време спорове: имало ли е турско робство, владичество, или е било присъствие; имало ли е насилствено помохамеданчване, или нашенци са приемали правата вяра „доброволно“ и заради интерес и привилегии. В тези празни дискусии няма победител. Те само сеят съмнения у недоверчивия и безпросветен народ.

Заради знаменития си роман „Време разделно“, който получи признанието на читателите и в „Голямото четене“ и е най-превежданият български роман в чужбина, големият писател Антон Дончев и досега е разпъван на кръст. Не само такива капцитетки като бившата българска снаха францужойката Мари Врина и присадената на ниската холандска земя Даниела Горчева, българка, мразеща семката си, но и нашенски либерално мислещи кокони като Евгения Иванова и Албена Хранова не спират да тръбят, че повествованието е романтично-митологична измислица, неотговаряща на историческата истина (нямало насилствена асимилация!) и е скалъпено по поръчка на Държавна сигурност в подкрепа на „възродителния процес“. Ако река, че толкова им е шиникът, няма да е вярно, защото дъонметата не винаги са будалеви, но като чужди слуги са без свян и национална съвест.

Продължава на 4-а стр.

• Издания, насочени срещу лъжите и фалшификациите с българите мохамедани

ПАНКО АНЧЕВ ПОЛУЧИ НАГРАДАТА „ЗАХАРИЙ СТОЯНОВ“

На 22 ноември т.г. в литературния салон на Съюза на тракийските дружества в столицата се проведе церемонията по връчването на националната награда за литература „Захарий Стоянов“ за 2018 година. Събитието бе уважено от акад. Георги Марков, акад. Константин Косев, Иван Гранитски – член кор. на БАН и директор на издателство „Захарий Стоянов“, Красимир Преманов-председател на СТДБ, проф. Васил Проданов – член кор. на БАН и директор на ТНИ, тракийци, културни дейци и граждани на столицата.

Националната награда, бронзова статуетка и грамота бе връчена на българския литературовед, публицист, историк и философ Панко Анчев. Отличието му бе присъдено за поредицата от книги „Българският ум“, която е с философска, литературна, културологична, историческа и критическа насоченост. В нея са събрани литературно-критични студии и анализи за Димитър Талев, Георги С. Раковски, Цветан Стоянов, Иван Хаджийски, Тончо Жечев, Кръстьо Куюмджиев. Наградата се връчва за шеста година и сред досегашните ѝ носители са акад. Георги Марков, Никола Инджов, Любомир Котев, Боян Ангелов...

За автора и неговите творчески търсения говориха Иван Гранитски, акад. Георги Марков, колеги и приятели. Председателят на СТДБ приветства Панко Анчев от името на тракийци и му пожела нови творчески успехи в отстояването на българската кауза.

На 19 ноември т.г. в литературния салон на Тракийския дом бе представена книгата „Още животописи“ от Тодор Корувев, главен редактор на вестник „Тракия“. Издателят Иван Гранитски подчерта, че книгата е продължение на предишните „Животописи“ и обхваща яркото публицистично творчество на автора от 2012 до 2018 г. Той прочете и приветствие от председателя на СТДБ Красимир Преманов, в което се казва: „Тракийци ценят високо Вашето творчество. То е не само един самобитен свят, тук пулсира гордото и чувствително българско сърце, непокорната и мъдра българска родопска кръв, съпричастие ви към проблемите на времето“.

Открито писмо до Тодор Корувев прочете проф. Чавдар Добрев. В писмото между другото се казва: „Тези текстове потвърждават общото мнение, че си професионалист журналист и публицист от висока класа, че имаш уникална памет за подробностите, памет на художник, който предпочита да изобразява, вместо да втъпява идеи. Свободно се разхождаш в многообразието от теми, проблеми, мотиви, жанрове и идеи, защото наред с интуицията, в тебе отлично работи и придобитото познание.“ Според Чавдар Добрев Тодор Корувев възприема журналис-

ТОДОР КОРУЕВ ПРЕДСТАВИ „ОЩЕ ЖИВОТОПИСИ“

тически си труд не като празнично събитие, а като дълг пред делника, често омърсяван от нас, живите човешки същества. Така да се каже, той се стреми не толкова да претворява живота в изкуство, колкото да върне изкуството на живота. Чавдар Добрев в епистолярната форма на рецензиране определя книгата като необходима среща с истините, които авторът носи и на които служи с качествата на естествено творещ, искрен и правдив съвременен творец. Както Чавдар Добрев, така и Георги Йорданов, който говори след него и сподели и личните си впечатления от журналиста Корувев и неговото творчество, изтъкнаха, че той си е избрал за остров на щастие да е родният край, да са народните обичаи и традиции, да е историята на българския народ, да е същината на националното ни битие.

Залата бе препълнена с приятели и почитатели на автора, който раздаде много автографи.

ЗАЩО ТАЗИ РАНА НЕ ЗАРАСТВА, А ПРОДЪЛЖАВА...

Продължава от 3-а стр.

– Оптимист ли си относно окончателното разрешаване на проблема с българите, изповядващи ислям днес, а той все някога трябва да бъде разрешен – веднъж и завинаги! Не би следвало хора столетия да се люшкат от едната крайност в другата, не е човечно постоянно да бъдат нащрек, да бъдат на кантара, да бъдат употребявани като пионки в политиката и геополитиката. Какъв според теб трябва да е пътят за окончателното приобщаване – името, религията, народността, самоопределение, манталитетът? Или нещо друго?

– Преди дни отец Боян Саръев предаде на Държавния архив в Кърджали документи и снимки за своята многогодишна дейност на ползу роду. Вижда се колко много народ благодарение на него се покръства.

Отецът сам достига до разбирането, че Аллах не е неговият бог,

и прави съдобен избор – за това свое проглеждане и осветяване разказва в книгата си „Гласът на викация в пустинята“. Знае се, че той отвори очите на много българи мохамедани и те приеха православната вяра. За съжаление, според мен не получи подкрепата, която заслужаваше святото му дело – от Светия синод, от Пловдивската митрополия, от държавата и от обществото. Синът на отца – Явор Саръев, продължава пътя на баща си, той изследва българите мохамедани в Гърция и ги защитава от турските и гръцките посегателства.

В много от родопските селища черквите са занемарени, няма свещеници, камбаната не бие. Ще дам само един пример от с. Припек, Джебелска община. Там потомците на помохамеданчени българи са с български имена, мнозина са приели православната вяра, но всяка крачка към българизиране

среща отпор от „турската“ власт в Джебел. Мечтата да си построят черква май ще си остане мечта.

Ясно е, че един от пътищата за окончателното приобщаване на българите мохамедани е религията – приемане на православието, тогава всички различия изчезват. И не само с това. Мнозина от българите мохамедани не са силно религиозни, има и много атеисти. Но трябва да се започне с имената. Името да е българско, защото езикът е това, което ни прави неразделими и от една народност. Ще ми се да припомня думите на Салих ага Сиврията от Смилян, българин с мохамеданска вяра, посрещнал на нож ходжите, пратени от Цариград, да учат миллета на турски език: „Копаранас ще разменя, потуреся ще разменя, лю езикът не мога размени, оти ми е останал от майка“. Струва си да се припомнят тия думи, казани преди близо 150 години не къде да е,

а във владенията на падишаха и то от влиятелен негов поданик, защото днес в демократична и свободна България се допуска обезбългаряване, отродяване, дори направо казано турцизиране. „А българите мохамедани, изповядващи мюсюлманската религия, никога не са се смятали за турци“, казваше Светослав Духовников, и продължава: „А и турците никога не са ни признавали за такива. За тях ние, българите мохамедани, винаги сме били „по-други“ – хора от по-долна ръка, те никога не са хранили доверие към нас. Обидно ни назовават ту „помаци“, ту „ахряни“, т.е. „изостанали“. Техните представители винаги са били наясно, че нашият кvas е по-различен от техния въпреки религията. Техните просветни и умни хора са също наясно с историческата истина за произхода ни, защото срещу историческите свидетелства не може да се върви“. Но ето че наши учени

продажници и чужди пишман историци наемници „вървят“ срещу историческата истина. А кой ще ги възпре, препъне или вразуми? Ако не българските учени.

А що се отнася до историците, не друг, а най-големият български историк акад. Георги Марков бие тревога: „Ако учените мълчат за фалшификациите за произхода на българите мохамедани, резултатите ще са като в Босна – клада се християни и мюсюлмани, затова държавата да се намеси“.

Засега държавата мълчи! И е тъжно!

Дълг не само на учените, но и на нас, писателите, публицистите и журналистите, е да попросим народа, така че все повече българи, и най-важното – младите да разберат, че с българите мохамедани въпреки религиозните различия сме заквасени от един и същ кvas, че в нашата национална среда това население има своите дълбоки корени, своята естествена расова, културна и историческа връзка. И то се нуждае от разбиране и съчувствие, особено сега във времето на вседозволеност в разградения двор, наречен демократична България.

ТРАКИЙКИТЕ НА ТЪРГОВИЩЕ

НЕЛИ АНАСТАСОВА, СВЕТОСЛАВА РУСЕВА

Тракийското дружество „Стоян Мавродиев“ в Търговище в поредица от статии представи предложенията за включване в юбилейния сборник на жените от нашия град, посветили сили и енергия за утвърждаване на българщината, родовата памет, за популяризиране на тракийската култура и народно творчество.

СТОЙКА ТЕОДОСИЕВА

През годините е председател на Тракийско дружество „Стоян Мавродиев“ и активно работи за възвръщане на тракийското движение в нашия град. Потомка на Стоян Граматика от село Хиделий, Хайриболска околия, Одрински вилает. Близка родственица (племенница) на известния на всички Стоян Мавродиев – патрон на тракийското дружество. Целият род Мавродиеви работи за утвърждаване на тракийското движение. Те са основатели на тракийското дружество в Търговище и са оказали навременна помощ за оземляване и настаняване на техните братя и сестри по съдба. Стойка Теодосиева е възпитаничка на СДУ „Климент Охридски“ – София, активно участва в обществените и културен живот години наред. Посветила се на библиотечното дело като завеждащ отдел и като директор на Окръжна библиотека – Търговище. Една жена с активна гражданска позиция, ратуваща за образование и култура на подрастващите и възрастните. Тя пише статии в местния печат, в списание „Библиотекар“ и в Тракия. Издава седем стихосбирки: „Ахилесова пета“, „И ако слънцето излезне“, „Междуселски пътища“, „Неразгадани“, „Оазис“, „Очаквайте ме с изгрева“, „Пясъчно въже“, „Таланти – спомени, автографи, публицистика“. Тя пише за злочестата съдба на Тракия. Отправя посланията си за доброта и човечност, за съпричастност и хуманност. Активно отстоява и пази историческата памет и кауза за България.

Тракийско хоро

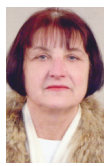
Когато дочуя тракийско хоро за мене е като покана и често самичка се питам: защо този ритъм превръща ме в рана?

Подгонени от ятагана дошли предците ми голи и боси, зад зъбите стискали своите души и много горчиви въпроси.

И днес зазвучи ли тракийски мотив, приемам го като поличба, събужда се в мене споменът жив и вече не съм безразлична.

Хоро заигравам през сълзи сама за дядо, за баба, за тати, за нашта, злочеста, тракийска съдба, за мъртвите ни неопяти!

Играя над кости и луда трева и гайдата ме проглушава, кънти детски писък във моята глава а Господ ми шепне: „Прощавай!“

СТАНКА ТОДОРОВА

е потомка на тракийски българи от село Хиделий, Хайреболско, в Одрински вилает, има дядо и баба от

село Янюрен, Беломорска Тракия. Те са били принудени да бягат след Руско-турската освободителна война и последвали Берлински конгрес през юни 1878 г., който прекроява границите на майка България. Фамилията се установява в село Острец, Търговищка община, където участва в благоустрояване на селото и културния живот и свято пази тракийските ценности и традиции.

Станка Тодорова е педагожка, литераторка, посветила се на образователно-възпитателната си работа с децата със специални потребности и лично творчество с тракийска тематика. В своите творби тя пише с огромна обич за своето родословие, за неповторимата атмосфера на старата бащина къща в село Острец. Станка Тодорова завършва Учительския институт за начални учители в Шумен, специалност „Българска филология, учи във ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“, завършва специалност „Сурдопедагогика“ в СУ „Св. Климент Охридски“ гр. София.

Участва в национални симпозиуми, конференции със свои разработки, посветени на обучението на децата с увреден слух. Съавторка е на учебник за развитие на речта за специални училища за деца с увреден слух. Рецензентка е на учебници по български език за специалните училища. Станка Тодорова е носител на държавно отличие „Неофит Бозвели“ на Министерство на образованието и науката. Има първи клас квалификация. Пише и публикува свои творби в местния печат и сборници на литературен клуб към ОНЧ „Напредък“ – Търговище.

СТАРОТО ОГНИЩЕ

*„Роден край не забравяй,
бащино огнище не изоставяй“*

Нощ ношувам в сърмена постеля. Пак будувам, спомени се стелят. А нощта наднича зад стъклата, яхнала на детството крилата.

Тя огрява като пьстро лято в лунен блясък родно място свято, че едно прозорче малко свети, но не виждам вътре силуети.

С ключ отключвам родните простори, сякаш чувам татко да говори. Старото огнище аз разравям, стоплям се, жаравата догаря.

ДЕЧКА АЛЕКСИЕВА

– потомка на тракийски род от с Янюрен, Беломорска Тракия. Фамилията се установява в село Острец, Търговищка община. Дечка Алексиева завършва гимназиалното си образование в Търговище и продължава в Селскостопанската академия в град София. Любова към родното място я връща в родния край. Работи

като агроном в КОС, в Селскостопанския техникум в града, в Дирекция „Земеделие“ в Окръжен народен съвет.

Удостоена е със значка „Отличник на Министерството на земеделието и хранителната промишленост“, с медал „Капитан Петко войвода“, с награди и грамоти за активна отечественофронтовска дейност.

Дечка Алексиева бе с вродено чувство за справедливост и естетика, за усет и такт в общуването си с хората, с поетична душа. Закърмена с тракийските нрави, с благозвучния език и песен, които съхраняваше в душата си тя ги предаваше на младото поколение. В педагогическата и обществена дейност се отличаваше с висок професионализъм и непрекъснато усъвършенстване, научно търсене за постигане на качествени резултати.

МОЕ СЕЛО

„Не давам моето селце за нищо“

Макар с позавехтели къщи, градинките пред тях са като моми същи. Тук премина моето детство, нищо, че сега на село не живея, То за него винаги милея.

Спомените и днес оживяват, оная гиздава пътека, която на гердан изглежда и в ранна есен надалеко в училището родно ме отвежда.

Не мога да забравя сред селото мегдана с „Куш пунар“ с дървената кофа и дългия синджир, кладенеца с белите корита.

Във всеки двор асмата в златно грозде скрита.

Не мога да забравя над селото гората, напролет пълна с теменужки, които беряхме с моите дружки.

Не мога да забравя и облачето бяло Дето от към Фисека се е задало. Всички те с мен ще бродят в моя друм.

Където и да спра в селцето, Като кристали ще блесят Дълбоко скрити в сърцето.

Как искам да извикам с пълен глас:

Ах, Острец, Острец, ти за мен си истински живец!

ЯНКА ДИМИТРОВА

е потомка на тракийски род от село Хиделий, Хайриболска околия. Тракийски род, който участва в подготовката на Илинденско-Преображенското въстание, най-вече за осигуряване с провизии и топли дрехи. Яна Стоилова Андреева-Бежанката е бабата на Янка, чието име стои наред с десетината велики мъже в историята на България в Брюксел. Янка Димитрова, закърмена с магията на Тракия, сбъдва мечтите си и ратува за тракийската кауза. Работи като педагожка в Пионерски дом – Търговище. Десет години е председател на тракийското дружество „Стоян Мавродиев“. Работи за създаване на тракийски групи в селата с потомци на тракийските българи за събуждане на тракийската душевност и принадлежност. Със съдействието

на институциите в града се организира чествания по повод годишнини на Капитан Петко войвода и Илинденско-Преображенското въстание. Тракийското дружество е домакин на два национални тракийски събори и фестивали на тракийския фолклор.

Съвместно с активна на тракийското дружество, внася предложение, което се приема за именуване на площада пред Регионалната библиотека и поставяне на мемориална плоча на патрона на дружеството – Стоян Мавродиев. Янка Димитрова е удостоена е с редица отличия и дипломи от: Общински съвет – Търговище, медал „Капитан Петко войвода“, медал за 100 години Илинденско-Преображенско въстание 1903 г.

ИРИНА СТОЯНОВА

е потомка на тракийски бежанци от село Гюверджин Дервент-Дедагачко, Беломорска Тракия. Идват в пределите на стара България през 1925 година. Ирина Стоянова е завършила ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“, специалност „Графика“. Член е на Съюза на българските художници, Съюза на независимите писатели, ДИАП-ЮНЕСКО. Работи като учителка, инспектор по изобразително изкуство и началник на Регионален инспекторат по образованието-Търговище. Като художничка работи в областта на графиката, живописата, илюстрацията, иконопис, карикатура и монументална живопис.

Пише и илюстрира 8 книги и 3 пиеси за деца, 11 книги за възрастни. Участва в регионални, национални и международни изложби и биеналета в Белгия, Чехия, Русия, Германия, Кувейт, Франция, Испания. Има публикации в литературните списания „Везни“, „Жажда“, „Алманаси“ в България и гр. Уфа-Руска федерация. Удостоена е с редица отличия и дипломи: Общински съвет – Търговище, Международно биенале – Испания, Дружество на писателите – гр. Генерал Тошево, Дружество на писателите – Ямбол, Национален театрален фестивал „Михаил Лъкатник.

Ирина Стоянова прави дарения за ОУ „Никола Йонков Вапцаров“ в гр. Търговище, живописни платна за галериите в гр. Шумен и гр. Сливен. Рисунки, графики, живописни платна, икони, монументална живопис са притежание на галерии, училища и частни сбирки в България, Чехия, Германия, Кувейт, Русия, Израел. Ирина Стоянова притежава богата душевност и култура, така тя твори и популяризира тракийската култура и историческо наследство на нашия древен народ.

ПЕНКА МИЛЕВА

е потомка от тракийски род по баща и балканджийски род по майка. Тракийският род по баща е от село Янюрен, Беломорска Тракия. Дошли са в пределите на майка България през 1879 г. Оставили къщи, земи, животни, вървели през гори, поля, стигнали до Ямбол, след това до Мокрен, а други продължили до Търговище. Дядото на Пенка Милева е воювал в Одринската битка – една героична страница от българската бойна слава. Награден е с „Кръст за храброст, който

завещава на своята внучка. Пенка Милева е учителка-сурдопедагог. Тя работи в Училището за деца с увреден слух в Търговище. Обича професията си, упражнява я с голямо старание и грижа, такова, каквото се изисква в образователния процес с тези дечица. Пенка Милева е общественичка по душа и сърце. Работи като председател на читалището в село Острец, в Движението на жените в града, председател е пенсионерски клуб „Единство“. Пенка Милева умее да общува и работи с хората, в дух на толерантност и разбирателство, с тракийска сърдечност и уважение. Тя проучва, описва, представя българските традиции и фолклор, за да ги има за поколенията напред.

МАРИЯ РАЙЧЕВА

– омъжена в тракийския род на Райчо и Стана, заселили се от село Янюрен, Беломорска Тракия в село Здравец през 1879 г. Съдбата и на тази фамилия е същата като на своите събратя. Потеглили с каруци, понесли само най-нужното и шеп пръст от родното място.

Мария Райчева проучва тази тъжна история на прогонените тракийски българи, разказва за тези смели хора, които не са губили вяра, име, род и родина на своите ученици. Мария Райчева е изявена педагожка, преподавателка по математика и физика в Търговище. Възпитана и самата тя възпитава в своите ученици общочовешки ценности и добродетели. Години наред е работила в училище с ромска етносреда. С голям усет, умение и вещина тя общава деца и родители към българският фолклор и култура. Активно участва в дейността на тракийското дружество и до днес. Сърдечна, отзивчива, благородна българка. Мария Райчева пише с голяма любов за този голям беломорски род, за духа и традициите в него, за разбирателството и човечността. За нея всяка отворена страница е миг от нейната летопис, за връзката и близостта с големия род Райчеви. Тя призовава всеки да изучава своя род, произход, защото утрешният ден не може да е по-светъл от днешния, ако не знаем миналото си до днес.

РУСКА ГЕОРГИЕВА

е потомка на тракийския род на Иван Михов Караиван – на 7 тракийски семейства от село Янюрен, Беломорска Тракия и се заселили в село Светлен. Години наред тя работи с жените-тракийки по поръчение на управителния съвет на дружеството. Организира седенки, четения, чествания на празниците по християнския календар. Тя осъществява събирателска и издирвателска дейност на снимков материал и автентични носии. Женската секция посещава детски градини, възрастни хора, осъществява благотворителна дейност в домовете за възрастни хора. През 2002 г. посещава Националната среща на женския съюз.

Руска Георгиева е инициатор на родови срещи в дружеството и влага много усилия за запазване родовата памет и култура. Активно се включва в дейността на тракийско дружество „Стоян Мавродиев“.

Договорът за добросъседство и сътрудничество с Република Македония и българското културно-историческо наследство

ДОЦ. Д-Р БОРЯНА БУЖАШКА

Международно-правната рамка върху която се градят българо-македонските отношения до 2018 г. са Акта на признаване на независимостта на Р Македония от 15 януари 1992 г. и Съвместна декларация между България и Р Македония от 22 февруари 1999 г., препотвърдена със съвместен меморандум подписан в София на 22 януари 2008 г. И двата документа са оценени от българската дипломатия като исторически пробив в отношенията между двете страни. Но на практика и двата документа остават неработещи.

За непредубедения наблюдател е очевидно, че между двете страни има нерешени проблеми, които създават затруднения както в официалните отношения между правителствата, така и в отношенията между гражданите на едната държава и властите в другата. От десетилетия до наши дни се наблюдава драстично разминаване между официално декларираното добросъседско отношение от македонските власти и реалната политика в нейното ежедневие. Практически всяка официална политическа проява на двете основни политически сили – ВМРО-ДПМНЕ и СДСМ, съдържат послания, които могат да бъдат разчетени предимно като антибългарски. Причината е в същината на македонската държавност. По логиката на своето обособяване новата държавна идентичност се изгражда на антибългарска основа, като се отрича българския произход на голяма част от населението в Македония. В учебните програми и държавните медии се изкривяват историческите факти, сведенията за историческите личности, подменя се семейната памет.

Промените, настъпили след 1989 г., създават нагласата, че в това отношение може да настъпи промяна. Силен ефект има признаването на новата държава първо от България на 15 януари 1992 г. Като значителна и положителна стъпка се приема и двустранната декларация от 1999 г. След тях е налице възможност за откриване на нов етап в българо-македонските отношения.

Различни проблеми, породени от т.нар. „преход“ на България, не позволяват на страната ни да затвърди очерталата се положителна тенденция. Междувременно, икономическите и интелектуални кръгове в Македония, изградили своите биографии през предходните десетилетия именно на основата на антибългаризма, постепенно възстановяват своите позиции, които никога не са губили напълно.

Ежедневният език в Република Македония продължава да носи антибългарски код на омразата. Не престава и системното заличаване на българското културно-историческо наследство на територията на страната.

През 2018 г., като председател на ЕС България приема позицията, че трябва да подкрепя евроинтеграцията на Република Македония и приемането ѝ в НАТО. Тази позиция обаче не бива в никакъв случай да бъде за сметка на националните интереси на България, нито да включва компромис с правата на българите в Македония, с нашето историческо и културно наследство.

Именно това налага отношенията между двете страни да бъдат строго регламентирани със система от договори, като основополагащ трябва да бъде Договор за приятелство, добросъседство и сътрудничество, който България и Р Македония подписват на 1 август 2017 г.

Р Македония има проблеми и с Р Гърция. Р Гърция обвинява Р Македония, че иска с помощта на гръцката история да си създаде една съмнителна национална идентичност. Според официалната гръцка позиция името Македония е „гръцко“, „отнася се за държавата и цивилизацията на древните македонци“ и „без съмнение е част от гръцкото национално и историческо наследство“. Твърди се, че то „няма никаква връзка с жителите“ в сегашната

Република Македония (наричана в Гърция с възприетото в ООН през 1993 г. временно наименование бивша Югославска Република Македония – БЮОРМ), „които по произход са славяни и са се установили много по-късно в района на древното македонско царство“. Гръцкото становище е, че въпросът за името на Република Македония „е възникнал след Втората световна война, когато ръководителят на Съюзна Федеративна република Югославия (СФРЮ) Йосип Броз Тито е отделил от Сърбия район, известен като Вардарска Бановина (съставляваща територията на сегашна Република Македония) и ѝ предоставил статут на република в новата федерална държава с името Социалистическа република Македония“. Оттогава „води началото си доктрината за съществуването на отделна македонска нация, която противоречи на географските реалности и историята на по – обширния географски район Македония“. Според Гърция основната причина за възприемането на тази доктрина е било „желанието да се осигури достъп до Егейско море на основата на идеята за обединяването на всички македонски територии“.

Така че според гръцките държавни институции въпросът за името на Република Македония „не е просто спор за исторически факти и символи. Той е проблем с регионални и международни измерения, тъй като БЮОРМ провежда политика на иредентизъм и териториални претенции, които са подхранвани от фалшифицирането на историята и узурпирането на гръцкото национално и историческо наследство“. Според Министерството на външните работи на Гърция използването на държавното наименование Македония би могло да доведе до отправяне на претенции за изключителни права върху цялата географска територия на Македония и да стане основа за провеждането на политика в противоречие с установените от ЕС стандарти и поддържането на добросъседски отношения.

Спорът за името възниква, след разпадането на Югославия и обявяването на самостоятелна република Македония през 1991 г. Гърция налага икономическо ембарго и блокира процеса за започване на преговори с Македония за влизане в НАТО и ЕС. Условието, кое-

то се поставя е промяна в името на Р Македония и отпадане на такива текстове в македонската конституция, които биха могли да се тълкуват като претенции към гръцката история, културно наследство и територия. Със съдействието на България като председател на ЕС след подписването на договора с България двете държави започват преговори за името на Р Македония, без България да е страна в тези преговори. Българското правителство заявява, че въпросът за името трябва да се реши между двете държави и че тя би приела всяко име, за което те биха се споразумели. След драматични и наблюдавани от ЕС преговори се стига до подписване на Споразумение между Р Македония и Р Гърция от 17 юни 2018 г.

Какво представляват подписаните документи?

Българският договор е типов документ, какъвто подписват повечето съседни страни по света, но в него изрично е записано, че двете страни приемат споразумение, изхождайки от **общата история на държавите и народите**.

Той е изпълнен със пожелания за усилване на контактите на различни равнища – органи на държавната власт, местните власти, движение на стоки, услуги и капитали, туристически обмен, сътрудничество в областта на културата, образованието, здравеопазването, социални грижи и спорта, инфраструктурни обекти. Създава се **съвместна мултидисциплинарна експертна комисия на паритетен принцип по исторически и образователни въпроси**, която на базата на автентични и основани на доказателства исторически извори ще даде научно тълкуване на историческите събития. Комисията е задължена да представя ежегодни доклади за своята работа. Предвижда се **организирането на съвместни чествания на общи исторически събития и личности**.

Чл. 11 предвижда, че никоя от страните няма да приема, подтиква и поддържа действия, насочени срещу другата страна, които имат неприятелски характер. Не се допуска на нейна територия да има срещу другата страна организации и групи, имащи за цел подривни, сепаратистки и др. действия.

Двете страни декларират, че нямат териториални претенции. Потвърждава се, че

няма в конституцията на Р Македония основа за намеса във вътрешните работи на България, с цел защита на статута и правата на лица, които не са граждани на Р Македония. Двете страни се ангажират да предприемат ефикасни мерки за предотвратяване на недобронамерена пропаганда... насилие, омраза и други подобни действия.

Три месеца след подписването на договора се **създава съвместна междуправителствена комисия начело с външните министри на двете страни, която да следи за изпълнението на договора**.

Договорът подлежи на ратификация и може да бъде изменен с писмено съгласие, като измененията се правят по дипломатически път. Може да се прекрати чрез изпращане на писмено уведомление.

При извършеното експресно проучване на обществените нагласи в България мнението за договора е следното:

- договорът защитава интересите на България – 3 %
- договорът защитава интересите на Р Македония – 0 %
- договорът е в услуга на САЩ – 86 %
- договорът е в услуга на Русия – 0 %
- договорът няма да реши проблемите ни с Македония – 10 %
- нямат мнение – 1 %

На пръв поглед договорът представлява крачка напред в българо-македонските отношения. При неговата оценка трябва да се има предвид, че Съвместната декларация от 1999 г. много трудно бе приета от македонската страна и бе под форма на декларация, защото евентуален договор нямаше да бъде приет от македонския парламент. В договора присъстват няколко много важни нови договорености – признанието за общата история, съвместно организиране на общи исторически събития и личности, създаване на интердисциплинарна комисия по исторически и образователни въпроси и съвместна междуправителствена комисия за изпълнение на договора. И до тук. Доколко останалите положения в договора, които се преповтарят от предишни споразумения ще се изпълняват, ще зависи само от волята на македонската страна.

Преди да сключи договора с Македония, България трябваше да отчете отношенията между Скопие и Атина и да

прогнозира, че между двете държави също ще се сключи договор. При наличието на подобен договор с Гърция едно сравнение между двата договора е неминуемо.

За разлика от Гърция ние не защитихме българския интерес в договора с Македония. Не е направен анализ на българо-македонските отношения до наши дни. Вместо да подготвим един договор, който да отчита днешните условия, побързахме да вземем декларацията от 1999. Има припокриване на текстовете на договора и декларацията от 1999 г., при положение, че е констатирано, че тя не се изпълнява, защото няма обвързващи срокове и последващи действия при неизпълнение.

В договора създаването на комисии не съдържат срокове, изискването за „обективност“ е само пожелателно. Свободното разпространение на информацията трябва да е задължителна предпоставка, а не пожелание. Тезата за „общата история“ е поставена половинчато, в едно изречение, без да се дешифрира какво означава това.

Никъде не се говори за българския корен на населението в Македония, за езика, за основата върху която се изгражда съвременната македонска нация, за тези които сега се чувстват българи и защита на техните права. Никъде не се говори за антибългарския македонизъм, пронизал цялата държавна машина в Скопие. Няма разписани механизми за опазване на българското културно-историческо наследство в Р Македония. Българският договор с Македония подлежи на денонсиране, което допуска възможности за обратимост на процесите, а на Македония с Гърция е безсрочен и не търпи промяна. Гърция решава проблемите си със своята идентичност, история и език на високо политическо ниво, заложили в договора с безкомпромисни срокове и условия.

В гръцкият договор се допускат възможности за употреба на думите „Македония“ и „македонски“, когато не става дума за държавни институции; запазват се всички международни кодове МК и MKD, освен тези на автомобилните регистрационни номера; предвижда се механизъм за уреждане на спорове около търговски марки, които съдържат „македонска“ терминология.

Продължава в следващия брой

„КИТНА ТРАКИЯ“ С КОНЦЕРТ В ТРАКИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ В ОДРИН

АНЕТА ГЕОРГИЕВА

По покана на генералния консул на България в Одрин Васил Вълчев представителният ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“ изнесе празничен концерт в аулата на Тракийския университет в Одрин.

Концертът беше посветен на студентите в Тракийския университет под наслов „Българска вечер“. В този университет се обучават повече от 500 студенти от регионите на Хасково, Свиленград, Харманли, Кърджали и др. Концертът бе уважен от всички държавни институции на град Одрин.

Ректорът на Тракийския университет награди със специалния плакет на университета ансамбъл „Китна Тракия“. В своето приветствието каза, че културният обмен е най-висшата дипломатия между народите и той трябва да се насърчава, защото народите не желаят войни.

УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ (ЦР) НА СДРУЖЕНИЕ СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ /СТДБ/

на основание чл. 26 от ЗЮЛНЦ и чл. 6, ал. 7 от Устава, свиква общо събрание (ВК) на 26.01.2019 г. от 11 ч. на адрес: София, ул. „Стефан Караджа“ № 7А, сградата на Тракийския дом, при следния дневен ред:

1. Отчет за дейността на съюза за 2018г.

Докладва:

Красимир Премянов-Председател на СТДБ

2. Отчет за изпълнението на бюджета за 2018 г.

Докладват:

проф. Стати Статев-член на УС на СТДБ

Даниела Хубчева

3. Предложение на план- програма за дейността на съюза за 2019г.

Докладват:

Красимир Премянов-Председател на СТДБ

Стефан Начев – Гл. секретар на СТДБ

4. Предложение за бюджета на съюза за 2019г.

Докладват:

проф. Стати Статев-член на УС на СТДБ

Даниела Хубчева

5. Избор на нови членове на СТДБ (ВК)

6. Разни.

Писмените материали, свързани с дневния ред на общото събрание, ще бъдат на разположение на адреса на управление на съюза. При поискване те могат да бъдат предоставени на всеки член на съюза. При липса на кворум на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ събранието се отлага с един час и ще се проведе на същото място и при същия дневен ред, независимо от броя на явилите се членове.

ИНТЕРВЮ НА ГЕН. ТОДОР БОЯДЖИЕВ В РУСКО СПИСАНИЕ

Авторитетното руско списание „Международния живот“ помести седем страници интервю с ген. Тодор Бояджиев под заглавие „Работил в САЩ разузнавач, представя „Изповед на шпионина“. Интервюиращият го специално за списанието Игор Алексеев представя ген. Бояджиев като личност, работила 30 години в българското разузнаване, един от основоположниците на научно-техническото разузнаване. Специално изтъква, че под прикритието на дипломат, най-напред като търговски представител, а после като ръководител на българската мисия в ООН, е работил 11 години в САЩ, а сега е писател.

В интервюто си ген. Бояджиев изтъква, че като разузнавач винаги е работил в интерес на своята страна, на България. Най-голямата грешка на прехода в областта на националната сигурност е прекъснатата връзка между поколенията в разузнаването. Писаното на книги той приема като свой дълг, тях младите разузнавачи могат да четат с молив в ръка като учебник и ръководство за действие. Ген. Бояджиев се спира и на сътрудничеството между разузнавачите от различни страни, а така отговаря на въпроси свързани със скандала Скрипал, за намесата на Русия в изборите в САЩ, за провокациите с „химическо оръжие“ в Сирия, за новото руско оръжие, за заплахите към човечеството в съвременния свят.

перник
художествена галерия

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА
СВЕТОСЛАВ МИНКОВ
ПЕРНИК

Представяне на книгата
Белият гарван
Румен Денев

БЕЗПРЕДЕЛНОСТ
ИЗЛОЖБА ЖИВОПИС
Иван Гайдаров

15 ноември - 15 декември 2018

Откриване: 15 ноември 2018 гог.
от 17:30 часа в Галерия „Кракра“

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ НА ТРАКИЙСКИЯ ЖЕНСКИ СЪЮЗ

На 17 ноември в Бургас се проведе национален съвет на Тракийския женски съюз.

Председателят на тракийското дружество „Странджа“ Стефан Колев сърдечно приветства участниците в националния съвет и връчи на всяка жена цвете от името на дружеството. Тук бе и Михаил Вълков – заместник-председател на Централното ръководство на СТДБ. Националният съвет беше председателстван от Елена Мурджева – съпредседател на ТЖС. Съгласно обявения дневен ред Иванка Мечева, съ-

председател на ТЖС, представи отчет за дейността на ТЖС за периода 11.2017–11.2018 г. и предложи за обсъждане план за следващата година.

В отчета и в направените изказвания беше подчертано, че през изминалия период работата на ТЖС се е активизирала, подобрила се е връзката със секциите по места. Отчете се, че честването на 85 г. от създаване на ТЖС се е превърнало в отправна точка за работата на женските секции в дружествата през годината. Проведените чествания на го-

дишнината в дружествата са се превърнали в празници на жените, в повод за награждаване на най-активните сред тях. На обсъжданията бяха направени предложения, с които се допълни и обогати предложението план за следващата година.

В своето изказване Михаил Вълков изтъкна мястото и ролята на ТЖС и на жените в работата на дружествата, подчерта подкрепата на Централното ръководство към ТЖС и отговори на въпроси, зададени към ръководството на СТДБ.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А, тел.: 02/987 48 96 Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, Иван ГАЙДАРОВ -зам. гл. редактор, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Златка Янева (Сливен) – 0897601560; Анета Георгиева (Хасково) - 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

ВЕНЦИСЛАВ СТАЙКОВ

Пътуваме към село Ситово. Групата ни се побира в четири коли. Очакваме и една, която ще се присъедини по-късно към нас. Целта ни е да стигнем до Ситовския надпис. Някои от нас са по-любопитни от другите. На мен и няколко мои приятели ни предстои да се озовем за пръв път на това сакрално място, открито още през 1928 г. от група местни дървосекачи. Те първи споменават за него на д-р Александър Пеев, тогавашен председател на Пловдивското археологическо дружество, който изследва находката.

След това светилището е посещавано и изследвано многократно. Различни наши учени, както и алтернативни изследователи дават различни мнения за надписа, който е много добре запазен върху фриза в скалата. Всичко това е в добре издълбана открита пещера, където са се правили древни ритуали. Такива фризове съм виждал на още две места на светилища в Източните Родопи.

Сигурно има и още. За жалост, само частични символи са запазени в тях, които съм снимал и документирал. Но по-важното е, че този почти запазен надпис показва, че не всичко е загубено. Културата на траките или по-скоро на прототраките е една от най-старите в Европа.

И още нещо. След като видях и разгледах скалите, които опасват това място, съм напълно убеден, че става въпрос за светилище. Въпреки че в Интернет видях да се говори само за надписа и никъде да не се споменава за светилище. Толкова ли е трудно едно такова ритуално място с всичките му характеристики, изсечени върху скалите, да се документира като сакрално.

Още в началото на скалата, където е надписът, ми прави впечатление характерната корекция върху камъка. Има ювелирно изсичане и сякаш профилът на някой незнаен за мен бог е вграден в скала-

Ситовският надпис и свещената гора на рига Чернатица

та. Най-интересното предстоеше. Фронтално върху тази скала на три места откриваме отвори вляво и дясно. Като каменни халки, на които сякаш се е връзвало нещо. Може би животни за жертвоприношение. Тези отвори се свързват

от малки тунели, изградени съвсем внимателно във вътрешността на скалата. Под тези халки има скален подиум, на който може да се положат дарове или това, което е предвидено за боговете.

В лявата страна на тази скална формация се намира Ситовският надпис върху фриза високо под каменна козирка. Всичко е много старателно и прецизно изсечено от древните, така че да се запази голяма част от цялата конструкция до наши дни, въпреки катаклизмите на времето.

Групата ни е достатъчно впечатлена от всичко, което виждаме и докосваме. Един прилепва до скалата, сякаш тя е намагнетизирана и се сраства с нея, други започват своите ритуали, облечени в подхо-

дящи носии, а трети просто съзерцават това дивно място, опиянени от неговата магия. Решавам да продължа по пътека над скалата с още един мой спътник и попадаме на пещерно образувание, запълнено със срутени камъни в дълбочина. Удивлението ни е голямо, когато откриваме два фриза високо по лявата стена във вътрешността на пещерата. Съобщавам на другите за нашата находка и един успява да се изкачи по срутените камъни почти до предполагаемите надписи. Снимките, които правим, са достатъчно, но те по-скоро ни убеждават, че някои неща трябва да се разгледат от всеки ъгъл.

Без съмнение Ситовският надпис е от най-големите находки, които доказват, че древните ни предци са имали писменост, която е заличавана съвсем съзнателно на повечето места, а другаде и ерозията е оставила своя отпечатък.

Има различни хипотези за авторството на надписа – тракийска, келтска, готска, сармато-аланска и славянска. Съществува дори хипотеза, според която надписът е естествен природен феномен.

Интересни са и преводите от различни учени и алтернативни изследователи. Не съм чел дали

всеки от лингвистите, успели да преведат надписа, имат обосновани доказателства за всяка една от думите и изразите, но ми направи впечатление, че преводите са доста различни.

На мен лично най-много ми харесва преводът на ерудита и голям български изследовател Павел Серафимов – „Той отиде в небесата оплакан от синовете, този, който бе погребан тук в земята“.

Всички негови проучвания и доказателства показват, че по нашите земи е живяла една високоразвита цивилизация и ние, българите сме нейни потомци.

„Ситовският надпис е доста по-стар от първите надписи на гръцки, латински, келтски и германски. Фактът, че превод може да се направи с помощта на български език, показва недвусмислено, че ние сме местен народ, който е оказал огромно влияние върху развитието на европейската култура“. Това казва в своите записки Павел Серафимов.

Дълбок поклон пред такива хора. Те ме карат да се чувствам горд българин и да вярвам, че България ще я има след още много хилядолетия. („Нов живот“)

Снимки: Венцислав СТАЙКОВ

